

คงความเห็นให้จัดซื้อ ... ทั้งที่รู้แล้วว่าอยู่ในแนวเขตเวนคืน : ต้องโทษทางวินัย !!

โดย นายปกครอง

การจัดซื้อจัดจ้างใด ๆ ของทางราชการ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องระมัดระวังให้มาก ... จะประมาณไม่ได้เลยนะครับ ... โดยเมื่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างคราใด ... พึงระลึกไว้เสมอว่า ... ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ตลอดจนคำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดที่ทางราชการจะได้รับประกอบกัน

วันนี้นายปกครองก็มีอุทาหรณ์มาเตือนใจผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐมาฝาก ๑ กรณี โดยเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการประมูลซื้อที่ดินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของผู้มีอำนาจอนุมัติว่าให้จัดซื้อที่ดินของผู้ชนะการประมูล ต่อมา เมื่อได้รู้ว่าที่ดินดังกล่าวติดภาระผูกพัน คือ อยู่ในแนวเขตเวนคืน แต่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงความเห็นเดิมทั้งที่ยังสามารถเสนอความเห็นต่อผู้บริหารให้พิจารณาใหม่ได้ สุดท้ายผู้เกี่ยวข้องทุกรายจึงถูกสอบสวนทางวินัยจากการจัดซื้อที่ดินครั้งดังกล่าว

เหตุของคดีเกิดจาก ... นางพิมพ์ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบัญชี ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการดำเนินการประมูลซื้อที่ดิน ทำการฝ่าฝืนระเบียบโดยเสนอให้จัดซื้อที่ดินจากผู้ขายซึ่งไม่มีคุณสมบัติและที่ดินมีภาระผูกพัน (การรอนสิทธิ) คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยพิจารณาแล้วเห็นว่า เกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนในข้อเท็จจริงและข้อกำหนดของผู้ฟ้องคดี ทั้งยังไม่เคยกระทำความผิดวินัยและไม่เคยปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการดำเนินการประมูลซื้อที่ดินมาก่อน จึงเห็นควรลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน ผู้มีอำนาจจึงมีคำสั่งลงโทษตามความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าว

นางพิมพ์อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ แต่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติยกอุทธรณ์ นางพิมพ์จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของนายก อบจ. (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ลงโทษตัดเงินเดือน และขอให้คืนสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมายให้แก่ตนเอง

ประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ พฤติการณ์ของนางพิมพ์ (ผู้ฟ้องคดี) ถือเป็นความผิดวินัยข้าราชการหรือไม่ ? และคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ประกาศองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง ประมูลซื้อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดซื้อที่ดินขนาดไม่ต่ำกว่า ๒๐ ไร่ โดยในข้อ ๗ ได้กำหนดคุณลักษณะของที่ดินที่จะจัดซื้อว่า ต้องเป็นที่ดินของผู้เสนอขายโดยตรง กรณีผู้เสนอขายเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวม จะต้องมีหลักฐานการให้ความยินยอมของผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมและมอบอำนาจให้ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจจัดการยินยอมให้ขายได้โดยมีหนังสือมอบอำนาจตามกฎหมาย และได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาว่าจะต้องเป็นเจ้าของที่ดินโดยตรง

เมื่อที่ดินที่นายชะลอนำมาเสนอขายจำนวน ๘ แปลง มีใช้ที่ดินที่ตนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมทั้งหมด โดยมีที่ดิน ๔ แปลงที่เป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่น แม้ว่าจะได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินรายอื่น แต่การรับมอบอำนาจให้เสนอราคาตามประกาศฉบับนี้ ต้องเป็นกรณีผู้เสนอราคาเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินด้วย นายชะลงจึงมิใช่ผู้ที่มีคุณสมบัติในการเสนอราคาตามประกาศฉบับดังกล่าว

อีกทั้งในข้อ ๔ ของประกาศฯ ยังกำหนดว่า ที่ดินที่เสนอขายต้องไม่มีภาระผูกพันใด ๆ ซึ่งรวมถึงการถูกบังคับเวนคืนด้วย เพราะจะมีผลทำให้ไม่อาจใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จัดซื้อได้ตามเจตนารมณ์ แต่ที่ดินบางส่วนที่นายชะลอก่อนหน้านั้น อยู่ในแนวเขตเวนคืนโครงการก่อสร้างถนนเชื่อมต่อตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ซึ่งมีการกำหนดแนวเขตเวนคืนไว้โดยชัดเจนแล้ว

แม้ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการดำเนินการประมูลการจัดซื้อที่ดินฯ จะได้ล่วงรู้ถึงภาระผูกพันในที่ดินของผู้ชนะการประมูลว่าอยู่ภายใต้การเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เมื่อพ้นขั้นตอนการคัดเลือกผู้ชนะการประมูล การสรุปผลการประมูลเสนอหัวหน้าส่วนราชการ และการประกาศรายชื่อผู้ชนะการประมูลแล้วก็ตาม แต่เมื่อต่อมาปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการได้ร่วมประชุมในประเด็นเกี่ยวกับข้อสังเกตของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ว่า ที่ดินตามสัญญาจะซื้อจะขายอยู่ในแนวปักหลักเขต

พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ๓ งาน และประเด็นเกี่ยวกับการที่กรมทางหลวงชนบทแจ้งว่าที่ดินบางส่วนอยู่ในแนวเขตเวนคืน

ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องทราบแล้วว่า ที่ดินพิพาทมีคุณลักษณะไม่ตรงตามประกาศฯ เนื่องจากติดภาระผูกพัน และเมื่อยังไม่มีการทำสัญญาขายที่ดินดังกล่าว รวมทั้งยังไม่มีเงินค่าซื้อที่ดิน **ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะเปลี่ยนแปลงความเห็นเดิม** ที่ให้นายชะลอเป็นผู้ชนะการประมูล ซึ่งยังสามารถกระทำได้เพื่อไม่ให้ประโยชน์ของทางราชการต้องเสียหาย เมื่อมีการใช้ที่ดินก่อสร้างอาคารสำนักงานแห่งใหม่และใช้เป็นสถานที่จัดเก็บเครื่องจักรกล ซึ่งหากถูกเวนคืนที่ดินในภายหลัง ย่อมคาดหมายได้ว่าจะเกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงสมควรป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นด้วยการยุติการจัดซื้อที่ดิน แต่ผู้ฟ้องคดียังคงเสนอความเห็นให้จัดซื้อตามเดิม

กรณีจึงถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ **อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง**ตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ **ออกคำสั่งลงโทษ**ตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน **จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว** (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๖๑/๒๕๖๓)

คดีนี้ ... ถือเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับทางราชการด้วย กรณีที่ได้รับทราบข้อเท็จจริงที่คาดเห็นได้ว่าจะมีผลกระทบต่อประโยชน์ของทางราชการ และการดำเนินการต่อไปจะเป็นการขัดต่อระเบียบหรือประกาศในเรื่องนั้น ๆ ก็จะต้องเสนอความเห็นทักท้วงหรือเสนอเปลี่ยนแปลงความเห็นเดิม กรณีที่ไม่ดำเนินการทักท้วงทั้งที่อยู่ในช่วงเวลาที่ยังสามารถทำได้ ย่อมถือเป็นความผิดวินัยและต้องถูกลงโทษทางวินัยในฐานะฝ่าฝืนหรือจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ดังเช่นอุทาหรณ์จากคดีปกครองข้างต้นครับ !!